

Piotr Kaja, Andrzej Peć

**Przykładowy schemat do budowy lub modyfikacji
programu nauczania**

ORE, 11-12 maja 2011

I. OD AUTORA

II. SZCZEGÓŁOWE CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

III. TREŚCI NAUCZANIA

Specyfika wychowania przedszkolnego wiąże się głównie z doświadczeniem, przeżyciem,...

Program przygotowany został w taki sposób, aby nauczyciel mógł dokonać modyfikacji¹ bezpośrednio w jego strukturach. Jest to ważne ze względu na zróżnicowanie dzieci, doświadczeń nauczycieli i możliwości, jakimi dysponują szkoły.

Dzieci różnią się od siebie pod względem:

- rozwoju psychofizycznego
- potencjału intelektualnego
- uzdolnień
- temperamentu

¹ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, § 2. 3. „... Nauczyciel może również zaproponować program opracowany przez innego autora (autorów) lub program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi zmianami.” oraz § 2. 4. „Zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego, program nauczania dla zawodu albo program nauczania dla profilu powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.”

- liczby dzieci w grupie
- zainteresowań
- narodowości i wyznań
- środowiska lokalnego.

Nauczyciele różnią się ze względu na:

- wykształcenie
- możliwości wykonawcze
- doświadczenie w zakresie doskonalenia zawodowego oraz dodatkowych umiejętności (np. tańca towarzyskiego)
- doświadczenia metodyczno-dydaktyczne.

Szkoły są zróżnicowane pod względem:

- bazy lokalowej
- wyposażenia w zabawki
- zaopatrzenia w pomoce dydaktyczne
- wyposażenia w sprzęt audio, video oraz środki multimedialne
- szerokopasmowego dostępu do Internetu w sali

Należy jednak pamiętać, że modyfikacji programu polegającej na zrezygnowaniu z jakiegokolwiek zapisanej treści nie podlegają:

- szczegółowe cele kształcenia i wychowania
- wszystkie kompatybilne z programem elementy (treści) **wymagań ogólnych i szczegółowych** zapisanych w nowej podstawie programowej.

„Nauczyciel ma prawo uczyć więcej niż jest zapisane w podstawie programowej, ale nie kosztem tego, czego się będzie wymagać od uczniów”.
Zatem każdy program musi w 100 procentach uwzględniać podstawę programową².

² P. Kaja, A. Peć: *Szkolenie Rady Pedagogicznej*, na podstawie materiałów *EDUKACJA SKUTECZNA, PRZYJAZNA I NOWOCZESNA*, MEN, Warszawa 2008–2009

1. Muzyka		
Propozycja autora	Modyfikacja nauczyciela	Uzasadnienie modyfikacji
•		

IV. SPOSOBY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Cele nauczania osiągają bezpośrednio uczniowie, a skuteczność pracy nauczyciela to nie „realizacja programu”, lecz osiągnięcia uczniów.
(J. Ochenduszko)

Realizacja wytyczonych celów powinna obejmować ...

... Edukacja powinna być prowadzona aktywnie, urozmaicona różnorodnymi formami i sposobami pracy, a dzieci w dość krótkim czasie po każdej jednostce lekcyjnej powinny widzieć rezultaty swoich działań. Stosowanie różnych metod nauczania jest konieczne ze względu na zróżnicowane możliwości dzieci.³

Modyfikacja propozycji autora w zakresie	Modyfikacja nauczyciela ⁴	Uzasadnienie modyfikacji

³ Zabawy muzyczno-ruchowe we wczesnej edukacji dziecka. Warsztaty ...

⁴ - powinna uwzględniać obiektywne uwarunkowania w konkretnej placówce (zakres poszczególnych form aktywności muzycznej dostosowany do możliwości dzieci oraz warunków danej szkoły).

V. OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

W wyniku realizacji wytyczonych celów kształcenia i wychowania oraz treści programowych zawartych w tym programie oczekiwane osiągnięcia dzieci są następujące – uczeń:

- śpiewa ...
- improwizuje ...
- tworzy
- wykonuje ...
- rozróżnia ...
- rozpoznaje ...
- określa ...
- stosuje ...
- podaje ...
- wymienia ...
- uczestniczy ...
- wyjaśnia ...
- wyraża ...
- szanuje ...
- korzysta ...

VI. PROPOZYCJE KRYTERIÓW OCENY I METOD SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIA

Odpowiednimi narzędziami do wypracowania szkolnego systemu oceny będzie:

- przygotowanie przez nauczyciela planu wynikowego (sformułowane cele operacyjne)⁵ na bazie materiałów opublikowanych w przewodniku metodycznym – *Propozycje tematów zajęć*.
- dostosowanie proponowanych kryteriów ocen do potencjału uczniów oraz dostosowanie ich do możliwości i warunków szkoły.

OCENA OKRESOWA		
Propozycja autora	Modyfikacja nauczyciela	Uzasadnienie modyfikacji
<u>A. Aktywność dziecka</u> Poziom <u>B. Postawy</u> 1. Wyróżniająca się aktywność i zaangażowanie na lekcjach. 2. Wkład pracy w zależności od możliwości ucznia. 3 <u>C. Poziom przyswojonych wiadomości</u> 1. Noty z zakresu zagadnień teoretycznych (test, sprawdzian):		

⁵ W 1962 r. Robert Mager opublikował prace, w której postulował takie formułowanie celów, które by w prosty sposób, jasno i szczegółowo określało stopień ich realizacji. Ten typ celów nazwano celami operacyjnymi.

VII. WARUNKI WDROŻENIA

Realizacja programu powinna przebiegać według konstrukcji spiralnej. Specyficzne umiejętności muzyczne uczniów uwarunkowane są zdobytą wiedzą i doświadczeniem. Ponadto do wprowadzenia programu niezbędna jest dojrzałość uczniów do uczenia się w trzech sferach: poznawczej, emocjonalnej i psychomotorycznej. Według nowej podstawy programowej program ten adresowany jest do uczniów o zróżnicowanych uzdolnieniach. Wymagania ogólne i szczegółowe nowej podstawy programowej stawiane są przeciętnie uzdolnionemu uczniowi⁶, stąd też niniejszy program wymaga od nich ...

Warunki konieczne do wdrożenia i zrealizowania programu

Dziecko:

-
-

Zespół cech osobowości i przygotowanie merytoryczne nauczyciela:

- szczególna wrażliwość na ...
- określone cechy osobowości:
 - otwartość
 - poczucie humoru
 - umiejętność bawienia się w grupie

⁶ UZASADNIENIE do ROZPORZĄDZENIA MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, s. 2.

– przygotowanie obejmujące:

- znajomość ...
- umiejętność ...

Do realizacji programu pożądane jest wyposażenie ..., płytoteka oraz literatura metodyczno-repertuarowa (przykłady podane w części **Wybór literatury**).

Pozytywny wpływ na realizację programu będą mieć następujące czynniki: ...

Koszty wdrożenia programu

Koszty ponoszone przez rodziców dzieci i szkoły są ...

Wydatki rodziców:

Wydatki szkoły:

VIII. INFORMACJA O AUTORZE

IX. WYBÓR LITERATURY

X. ZAŁĄCZNIK

Załącznik nr 2

Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r.

(Dziennik Ustaw z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17)

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH